

Bronisława Wajs. Po cygańsku Papusza,
czyli lalka. Poetka odkryta przez Jerzego Ficowskiego
i wynoszona na piedestał przez Juliana Tuwima.
Jej wiersze, proste piosenki pełne tęsknoty za
przyrodą, są do dzisiaj chlubą cygańskiego
dziedzictwa.

Popularność, która przyniosła jej rozgłos, szybko
okazała się przekleństwem. Posądzenie o zdradę
plemiennego kodeksu złamało Papuszy życie.
Latami żyła w odosobnieniu i pogardzie. Ostracyzm
odbił się głęboko na jej zdrowiu, również
psychicznym. Gdy w 1987 roku umarła, pochowano
ją z dala od cygańskich mogił.

Angelika Kuźniak dotarła do bezcennych materiałów
archiwalnych, które rzucają nowe światło na los
legendy cygańskiej poezji. Pamiętnik Papuszy, jej
listy do Jerzego Ficowskiego czy korespondencja z
Julianem Tuwimem to także nieocenione źródło
informacji dotyczących realiów życia polskich
Cyganów. Wędrowki z taborami, rzeź na Wołyniu,
przymusowe osiedlanie, nieufność Polaków, a nade
wszystko przywiązanie do przyrody i wolności.
Papusza to znakomita opowieść reporterska o świecie,
którego już nie ma.
I cenie, jaką płaci się za inność.